

MAGAZYN MUZEALNY

ISSN 2720-4847 Nr 40 (45) | grudzień 2024 | dodatek do „Wiadomości Lubieńskich”

Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku!

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia składamy Państwu najserdeczniejsze życzenia. Niech ten szczególny czas będzie wypełniony radością, spokojem oraz bliskością najbliższych.

Życzymy, aby nadchodzący Nowy Rok przyniósł wiele zdrowia, sukcesów i spełnienia marzeń.

Podziękowania i wyrazy wdzięczności kierujemy zarówno do mieszkańców Lubina, jak i wszystkich naszych Gości oraz instytucji i partnerów, którzy współpracowali z nami w mijającym roku.

Zespół Muzeum Historycznego
w Lubinie

 Muzeum Historyczne w Lubinie

Zdarzyło się 100 lat temu

Bożonarodzeniowy debiut

► 26 grudnia 1924 roku na scenie kina w Grand Rapids (stan Minnesota, USA), podczas przedstawienia bożonarodzeniowego, do występującej dwójki starszych sióstr, dołączyła 2,5-letnia Frances. Dziewczynka zaśpiewała refren piosenki „Jingle Bells”, pożegnały ją huczne brawa publiczności zachwyconej urokiem dziecka i tym, że nie wykazywało oznak najmniejszej tremy. Występ ten oznaczał debiut słynnej aktorki, piosenkarki i tancerki, znanej jako Judy Garland. Czternaście lat później na zawsze zapisała się ona w historii filmu rolą Dorotki Gale w „Czarnoksiężniku z Oz”, a piosenka pt. „Over the Rainbow”, którą w nim zaśpiewała, szybko stała się jednym z najbardziej znanych standardów muzyki rozrywkowej.

Frances Ethel Gumm była najmłodszym dzieckiem pary artystów wodewilowych, którzy kierowali wspomnianym kinem. Występowała z siostrami przy fortepianowym akompaniamencie matki. Matka zapisała córki do szkoły tańca, a po-

tem sprawiła, że wystąpiły w kilku filmach krótkometrażowych. Pod koniec 1934 roku, w trakcie kolejnego tournée po scenach wodewilowych, trio przyjęło nazwę Garland Sisters – nowa nazwa tylko brzmiała lepiej, ale chroniła przed błędami literowymi na plakatach (pewnego razu zostały przedstawione na nim jako Glum czyli ponure). Gdy latem 1935, w rezultacie zamążpójścia najstarszej z sióstr, rodzinna spółka przestała istnieć, Frances rozpoczęła karierę solową.

„Czarnoksiężnik z Oz”, przyjęty entuzjastycznie przez krytyków i widzów, ze względu na koszty produkcji i reklamy, zapewnił wytwórni MGM zyski dopiero po wielu latach od premiery. Gdy w 1940 roku rozdawano nagrody Amerykańskiej Akademii Filmowej, nie miał żadnych szans z „Przeminęło z wiatrem”, ale Oscary otrzymali twórcy jego scenariusza i kompozytorzy piosenki, a odtwórczyni roli głównej przyznano tę dla „wybitnego młodego wykonawcy” (Academy Juvenile Award).

W następnych latach Judy Garland zyskała status gwiazdorski, ale z powodu pogarszającego się stanu psychicznego (stała za tym głównie niska samoocena) straciła umowę z MGM. Przed udanym powrotem w „Narodzinach gwiazdy” (1954) jej występy koncertowe cieszyły się jednak ogromnym powodzeniem, popularny był także emitowany krótko telewizyjny „The Judy Garland Show”. Kolejne sukcesy zawodowe artystki szły w parze z problemami osobistymi: nieudanymi małżeństwami (cztery zakończyły się rozwodami), kłopotami podatkowymi i nadużywaniem alkoholu. Trwające całe dekady uzależnienie od leków było przyczyną jej przedwczesnej śmierci – zmarła w wieku 47 lat w Londynie, na skutek przypadkowego przedawkowania środka nasennego. Osierociła trójkę dzieci, w tym Lizę Minelli, przyszłą gwiazdę Hollywoodu, laureatkę Oscara za rolę w filmie „Kabaret”.

► Judy Garland na jednym z kadrów „Czarnoksiężnika z Oz”. Grając w tym filmie miała 16 lat, stąd zastosowano taśmę na jej biuście, gorset i odpowiednio dobrany fason sukienki, by ukryć kobiece już kształty aktorki

Źródło: Wikipedia

Świąteczne prezenty w Twoim muzeum

► Czas świąt to doskonała okazja, aby sprawiać sobie prezenty i obdarować nimi bliskich. Dla tych, którzy jeszcze tego nie zrobili lub nie mają pomysłu, zapraszamy do sklepu muzealnego. Można tam znaleźć wiele interesujących pozycji książkowych wydanych przez Muzeum Historyczne, a także dzieła sztuki w postaci grafik światowej sławy czeskiego artysty. Dla miłośników modelarstwa proponujemy kartonowy model ratusza do samodzielnego złożenia. Oferujemy również kubki i inne drobiazgi, a szczególnie polecamy kalendarz ścienny na 2025 rok. W tym roku muzeum przygotowało go w dużym formacie, ozdobiony pięknymi ilustracjami oraz tekstami opisującym czasy oraz życie codzienne za panowania pierwszego monarchy.

Fot. Marta Czerniawska

SKLEP MUZEALNY

Rynek 23, 59-300 Lubin

GODZINY OTWARCIA

poniedziałek–piątek 9.00–17.00

sobota–niedziela 10.00–18.00

Wywiad z dr. Markiem Zawadką, dyrektorem Muzeum Historycznego w Lubinie

►Ewa Kos: Panie dyrektorze, rok 2024 był dla Muzeum Historycznego wyjątkowy. Jakie wydarzenia najbardziej wpłynęły na działalność instytucji?

■Marek Zawadka: To prawda, ten rok był dla nas niezwykle intensywny. Ważnym wydarzeniem było postawienie rzeźby Bolesława Chrobrego autorstwa Piotra Mojki na rondzie im. Tysiąclecia Powstania Królestwa Polskiego.

Rzeźba ta to jeden z elementów obchodów 1000. rocznicy koronacji Bolesława Chrobrego, które nasze miasto i muzeum już rozpoczęło.

►EK: Czy inne projekty muzeum również zyskały uznanie?

■MZ: Oczywiście. Wystawa *ORP „Orzeł” nie powrócił*, która prezentuje wierną replikę wnętrza okrętu podwodnego w skali 1:1, zdobyła wyróżnienie i zakwalifikowała się do finałowej piątki najlepszych wystaw w Polsce w plebiscycie Wydarzenie Historyczne Roku 2023. To dla nas ogromne wyróżnienie, które potwierdza, jak np. ważne jest ukazywanie historii przez pryzmat ludzkich losów, takich jak życie marynarzy podczas II wojny światowej.

EK: Jakie inne wystawy czasowe zorganizowano w mijającym roku?

■MZ: Przygotowaliśmy szereg wystaw, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Szczególnie były te o charakterze lokalnym, poświęcone lubińskiemu środowisku mu-

zycznemu czy zakładowi Defil. Ponadto re-aktywowaliśmy Lubińskie Biennale, które zgromadziło wielu lokalnych artystów.

W Galerii Pałacyk prezentowaliśmy również wystawy o szerszym zasięgu, co uczyniło to miejsce istotnym punktem kulturalnym w Lubinie.

Pałacyk to także warsztaty. Dział muzealno-edukacyjny prezentuje swoje pomysły, aktywizując dzieci i seniorów podczas działań realizowanych w Parku, Pałacyku i w Ratuszu.

►EK: W jaki jeszcze sposób muzeum angażowało społeczność lokalną?

■MZ: Duże znaczenie miała współpraca z lokalnymi artystami i instytucjami. Stworzyliśmy przestrzeń do dialogu. Ważnym elementem było także dzielenie się wiedzą poprzez publikacje, takie jak „Magazyn Muzealny” czy „Relacje”, podsumowujące nasze działania, docierając do szerszego grona odbiorców. Warto też wspomnieć o wydawnictwach, które w 2024 roku ujrzały światło dzienne – od katalogów wystaw po publikacje naukowe.

►EK: Co było największym wyzwaniem dla muzeum w tym roku?

■MZ: Wymagającym, ale jednocześnie niezwykle satysfakcjonującym zadaniem, było przygotowanie wystaw: *Trzech generałów*, gdzie przedstawiliśmy postacie: Władysława Andersa w ramach 80-lecia bitwy pod Monte Cassino, Stanisława Maczka w rocznicę Falaise (tutaj powstała także jedna z większych dioram na Dolnym Śląsku, poświęcona właśnie tej bitwie), a także Stanisława Sosabowskiego w rocznicę Operacji

Market Garden. Ponadto, z okazji 80. rocznicy powstania w Wilnie, stworzyliśmy wystawę o operacji „Ostra Brama”, która była prezentowana w Lubinie oraz w wielu punktach Torunia. Ta ekspozycja to efekt współpracy z historykami z zewnątrz. I także efekt pozyskania zewnętrznych środków. A że u nas środowisko kresowian jest liczne, więc tym przyjemniej nam się współpracowało.

Następną wystawą była ekspozycja przygotowana z okazji 25-lecia Polski w NATO i 75-lecia NATO.

W Parku Leśnym zorganizowaliśmy też wiele imprez i działań edukacyjnych, w tym oprowadzanie z przewodnikiem. Wielce udało nam się nasza nowa inicjatywa – zakończenie sezonu parkowego i po raz pierwszy przeprowadzona, z okazji 110-lecia wybuchy Wielkiej Wojny, gra terenowa. Kończąc wątek o parku chciałbym dodać, że powoli przeistacza się on w ogród światła.

►EK: Jakie plany ma muzeum na przyszły rok?

■MZ: Będziemy rozwijać nasze projekty, kontynuować współpracę z lokalnymi artystami i organizacjami oraz realizować nowe wystawy.

Chcemy, aby muzeum było miejscem, które nie tylko opowiada historię, ale także inspirować do jej odkrywania.

Mogę zapowiedzieć trzy edycje gier terenowych: w rocznicę przyjazdu do Lubina przedstawicieli administracji polskiej 2 maja 1945 roku, z okazji 1000. rocznicy koronacji – tu duże imprezy odbędą się w pierwszym tygodniu czerwca. Ostatnią grę przygotujemy na 10 listopada, na zakończenie sezonu w Parku Leśnym.

►EK: Dziękuję za rozmowę i życzę dalszych sukcesów.

■MZ: Dziękuję, mam nadzieję, że rok 2025 przyniesie równie wiele inspirujących wydarzeń. Zapraszam serdecznie wszystkich do odwiedzania Muzeum Historycznego oraz do uczestnictwa w wydarzeniach, które będziemy organizować. Zapraszam do śledzenia naszych mediów społecznościowych, strony internetowej oraz zasobów Biblioteki Cyfrowej Zagłębia Miedziowego.

www.muzeum-lubin.pl

**muzealne
social media**

znajdziesz nas ...

Facebook

/Muzeum Lubin

/Park Leśny-Linowy Lubin

/Biblioteka Cyfrowa
Zagłębia Miedziowego

/Warsztaty Muzeum Lubin

/Chrobry1000

/Lubiński Festiwal
Kwiatów i Roślin

/Lubiński Złot Pojazdów
Zabytkowych

/Galeria Pałacyk

/Wielka Wojna 1914-1918

/Koniec Okupacji Sowieckiej
w Polsce

Instagram

@Muzeum Lubin

@Park Leśny Lubin

X Corp.

Muzeum Lubin
Park Leśny Lubin

Lindken

Muzeum Historyczne w Lubinie

YouTube

Muzeum Historyczne w Lubinie

Roczne
podsumowanie
działalności
muzeum

2024

W Parku
10 now
figur

Wystawy
w Ratuszu
obejrzało

3 552

Wystawy w Parku Leśnym
łącznie obejrzało przeszło
200 tys. osób

Wystawy
w Galerii Pałaców
odwiedziło

8 897

Park Leśny
odwiedziło

ok.
350 000

Z Rodzinnego Parku Linowego
skorzystało
257 107 osób

ORP „Orzeł”
nie powrócił –
64 174

Wielką Wojnę
1914-1918 –
55 379

wystawy
w bunkrach –
44 628

wystawę
o NATO –
38 935

W Bibliotece Cyfrowej
Miedziowego (BCZM)
wyświetlono ponad
223 tys. razy

Zdigitalizowaliśmy
1500 obiektów

Zasoby BCZM powiększyły się
o **ponad 1100**

W Leśnym pojawiło się
wielkich
światlnych

Zaprezentowaliśmy
21 nowych ekspozycji
czasowych
i **4** wystawy
stałe

Ukończyliśmy projekt –
budowa rzeźby
Bolesława Chrobrego

Wydaliśmy drukiem
12 publikacji

wej Zagłębia
(1) obiekty

olisko
W

kszyły się
nowych pozycji

Zorganizowaliśmy
20 wydarzeń

Przeprowadziliśmy
23 edycje różnych
działań edukacyjnych,
w ramach których
odbyło się ponad
270 spotkań

Na Facebooku (łącznie 10 profili)
obserwuje nas ponad
28 900 osób

Na Instagramie (dwa profile)
śledzi nas ponad
2 511 osób

Wystawa ORP „Orzeł” nie powrócił okazała się
jedną z pięciu najlepszych wystaw

w Polsce według plebiscytu
Wydarzenie Historyczne Roku 2023

O pewnym elfie, który zawitał do Lubina

► **M**uzeum Historyczne gości niezwykłą osobistość – elfa o imieniu Czciborek. Znalazł się on w lubińskim ratuszu na początku grudnia i będzie towarzyszył mieszkańcom naszego miasta aż do świąt Bożego Narodzenia.

Z dużym zainteresowaniem przygląda się zadaniom wykonywanym przez pracowników instytucji, tłumacząc, jak powstaje książka lub jaka jest rola Biblioteki Cyfrowej Zagłębia Miedziowego. Przyjacielski elf oprowadza po wystawach, dzieląc się ciekawostkami i błyskotliwymi spostrzeżeniami.

Czciborek opowiada także o życiu miasta. Jeden z odcinków został poświęcony hucznie obchodzonej w stolicy polskiej miedzi Barbórcie. Elf towarzyszy lubinianom podczas warsztatów organizowanych przez Muzeum Historyczne, był obecny na jarmarku bożonarodzeniowym, gdzie podziwiał świąteczne iluminacje na lubińskim rynku. Pewnego dnia założył ciepłe ubranie, odwiedził Park Leśny oraz rzeźbę króla Polski, Bolesława Chrobrego.

Czciborek z wielkim entuzjazmem odkrywa historię Lubina i jego mieszkańców.

Dzięki mediom społecznościowym, każdego dnia sympatyczny elf dzieli się opowieściami o różnych aspektach działalności muzeum.

Przygody małego elfa w Lubinie trwają...

A czy Ty,
drogi Czytelniku,
poznałeś już
Czciborka?

Piernikowa zabawa

► Wiele osób nie może wyobrazić sobie świąt bez pierniczek i ich wyjątkowego, rozchodzącego się po całym domu, aromatu. Pierniczki nie tylko wyśmienicie smakują, ale również pełnią rolę świątecznych ozdób. Dlatego wykonujemy zazwyczaj różne kształty ciasteczek i ozdabiamy je lukrem. Dzięki wypiekaniu pierników wprowadzimy do domu magiczną atmosferę świąt.

Dłgie, przedświąteczne wieczory sprzyjają wspólnemu spędzeniu wolnego czasu. Do przygotowywania pierniczek można zachęcić dzieci. Będzie to zarazem nauka wyrabiania ciasta, nabycie umiejętności dekorowania oraz wspaniała zabawa.

Nie przejmujemy się wybrudzonymi rękami i buziami małych cukierników. Liczy się zaangażowanie i dziecięca wyobraźnia. Co prawda, zadanie jest czasochłonne i dość wymagające, ale co może równać się ze smakiem, zapachem i wyglądem pięknie przyozdobionych wypieków?

Ciasteczka mogą mieć różne kształty, najczęściej związane ze świętami, takie jak serce, gwiazdka, choinka, domek czy aniołek. Wypiekanie piernikowych literek to świetna zabawa dla dzieci, np. w układanie imion. Gotowe pierniczki można podawać w naczyniu lub umieścić w różnych miejscach, a część z nich zawiesić na gałązkach choinki. Nawlekając ciastka na nitkę, można stworzyć piernikową girlandę do zawieszenia w oknie, na ścianie lub wokół kominka.

Dla bardziej ambitnych miłośników pierników proponujemy zbudowanie chatki lub innej piernikowej konstrukcji. Najpierw należy przygotować projekt, następnie wyciąć odpowiednie kształty z ciasta. Po upieczeniu, części łączymy lukrem, a na koniec dekorujemy. Takie piernikowe dzieła mogą być oryginalnym prezentem świątecznym, który z pewnością zachwyci obdarowanego. Niech świąteczne wypieki będą owocem naszej życzliwości i rodzinną formą przygotowywania się do nadchodzących świąt.

Zatem życzymy udanych wypieków i smacznego!

Fot. Magdalena Chabasińska

#CHROBRY1000

Świąteczne ozdoby Słowian

► Słowiańskie święta charakteryzuje niezwykła więź z naturą. Nie inaczej jest w przypadku Szczodrych Godów, czyli święta związanego z przesileniem zimowym. Zadziwiająca jest ciągłość tradycji. Wiele elementów świątecznej kultury przetrwało do dziś. Dzięki specjalnie wykonanym ozdobom atmosfera świąt staje się donioślejsza i jeszcze bardziej przyjemna. Jakże to ozdoby?

Na Słowiańszczyźnie popularne były ozdoby wykonane z roślin. Używano do tego igliwia, gałązek jodły i jemioli, a także ziół takich jak majeranek, rozmaryn czy mięta. Rośliny te miały symboliczne znaczenie. Majeranek wprowadzał harmonię w domowym ognisku. Jemioła to symbol życia i płodności. Dlatego przyjmuje się, że pocałunek ukochanej osoby pod jemiołą ma magiczną moc. Aby zapewnić szczęście rodzinie, jemiołę należy suszyć po świątach i przechowywać ją do kolejnego roku.

Do sporządzenia świątecznych można wykorzystać drewno i słomę. Drewno symbolizuje życiodajne siły i nadaje się do wykonania figurek dla dzieci. Słomiany snop, zwany diduchem, ozdabiano i umieszczano w kącie pomieszczenia

jako symbol urodzaju i przodków. Ze słomy plotło się gwiazdki oraz inne kształty, które mogą ozdobić choinkę lub stroik. Słomiane figurki można także użyć do stworzenia girlandy, co miało przyciągnąć dobrobyt i pomyślność w nowym roku.

Święta powinny być pełne optymizmu i nadziei. Chciano zapewnić sobie dobrostan i życzone obfitości plonów. Symbolami obfitości są orzechy oraz suszone owoce.

Najbardziej popularnymi owocami, które suszymy są jabłka, gruszki, śliwki i żurawina. Owoce mają zapewnić długie życie w zdrowiu. Rozmieszczenie gdzieś na stole orzechów oraz wieszanie na choince lub diduchu szyszek i suszonych owoców było rytuałem przynoszącym do domu dostatek i przepowiadającym wysoki zbiór plonów w nadchodzącym roku. W celu przyciągnięcia obfitości i urodzaju ozdabiano również świąteczne wypieki.

Ozdoby świąteczne są elementem dekoracyjnym, które pomagają nam stworzyć niesamowity klimat świąt. Tworzenie ozdób ma na celu nie tylko przyozdobienie domu, ale również zapewnienie ochrony i pomyślności na nadchodzący rok.

Fot. Magdalena Chabasińska

magazyn muzealny

Muzeum Historyczne w Lublinie

Magazyn Muzealny nr 40 (45) | dodatek do „Wiadomości Lubińskich” | 19.12.2024 **Wydawca:** Muzeum Historyczne w Lublinie **Adres:** Rynek 23, 59-300 Lublin **Kontakt:** sekretariat@muzeum.lublin.pl **Teksty:** Wojciech Holicki (s. 2-Zdażyło się...), Ewa Kos (s. 2-Świąteczne...), s. 3- Wywiad...), Damian Kwaśnik (s. 6-O pewnym...), s. 7-Piernikowa..., Świąteczne...), Piotr Bieruta (s. 8-Powrót...), Magdalena Gębarowska (s. 8-Dojrzałe...), Małgorzata Białda (s. 8-Nowa...) **Projekt graficzny i skład:** Kamila Tworek **Redakcja:** Justyna Karlińska